

SZAKDOLGOZAT- ÉS ZÁRÓVIZSGA ÚTMUTATÓ

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM
BÖLCSESZET- ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KAR
SZOCIOLÓGIA INTÉZET

MENTÁLHIGIÉNÉS CSALÁDKONZULENS MA
(LEVELEZŐ TAGOZAT)

ÉRVÉNYES: 2025. FEBRUÁR 1-TŐL VISSZAVONÁSIG

TARTALOMJEGYZÉK

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK	3
II. A SZAKDOLGOZATTAL KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK	4
II.1. A szakdolgozat témája, a téma elfogadása és a benyújtása	4
II.2. A témavezető/konzulens tanár kiválasztása és feladatai, téma- és konzulensváltás	5
II.3. A szakdolgozat elkészítése	7
II.4. A szakdolgozat beadása	8
II.5. A szakdolgozat bírálata	10
III. AZ ESETTANULMÁNY ELKÉSZÍTÉSÉNEK ELŐÍRÁSAI	15
IV. A SZAKDOLGOZAT KÖTELEZŐ FORMAI KÖVETELMÉNYE	19
IV.1. A szakdolgozat megírásakor elvárt írásmód	19
IV.2. A dolgozat címlapja	19
V. A SZAKDOLGOZATTAL KAPCSOLATOS SPECIÁLIS TUDNIVALÓK	20
V.1. A szakdolgozat tartalmi elemei	20
V.2. A szakdolgozat formai felépítése, tagolása	21
V.3. A dolgozat terjedelme	21
V.4. Hivatkozások és felhasznált irodalom	22
V.5. Melléklet	23
V.6. Jegyzetek	23
VI. ZÁRÓVIZSGA	24
VII. A SZAKDOLGOZATÍRÁS FOLYAMATÁBRÁJA	27
VIII. GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK A SZAKDOLGOZATÍRÁSSAL KAPCSOLATBAN	28
IX. MELLÉKLET (SEGÍTŐ DOKUMENTÁCIÓS FORMÁK)	30

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

„A szakdolgozat, illetve diplomamunka (együtt: szakdolgozat) a tanulmányok lezárásához kapcsolódóan a képzési és kimeneti követelményekben előírt speciális dolgozat, amelyet az oklevél megszerzéséhez a hallgató köteles sikeresen elkészíteni és megvédeni.”¹

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Egyetemi Tanácsa által elfogadott Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (TVSZ) 40. §-a, valamint az Egyetem Bölcsészet és Társadalomtudományi Karának (BTK) kiegészítő rendelkezései (TVSZ 17. §)², továbbá a mentálhigiénés családkonzulens mesterszak belső előírásai alapján, a BTK Szociológiai Intézetének keretein belül működő szak az alábbi szakdolgozati útmutatóval kíván segítséget nyújtani azon mesterszakos hallgatói számára, akik végzősként diplomamunka megírása előtt állnak.

A felsőoktatásban résztvevő MA hallgató diplomája megszerzése érdekében, tanulmányait lezárandóan, köteles szakdolgozatot készíteni és azt megvédeni.

A szakdolgozat célja annak bizonyítása, hogy a hallgató egyetemi tanulmányai során megfelelő elméleti és gyakorlati alapokat szerzett ahhoz, hogy mentálhigiénés családkonzultációs tevékenységet végezzen, és a családkonzultáció folyamatát megfelelő elméleti keretbe ágyazva egy tudományos igényű elkészített esettanulmány formájában be tudja mutatni.

A mentálhigiénés családkonzulens MA szak minden hallgatójának egy, a mentálhigiénés családkonzultáció tágan értelmezett témakörébe vágó, tudományos igényű szakdolgozatot (esettanulmányt) kell írnia. Szakdolgozati témaként családkonzultációs esetet a hallgató a mentálhigiénés családkonzultáció bármely alkalmazási (probléma) területéről választhat. Adott probléma(mák) feldolgozása egy önállóan (vagy párban) vezetett konzultációs tevékenységben történik, mely esetmunka a szakdolgozatban végig kísérhető.

Diplomamunkájában a hallgatónak bizonyítania kell, hogy alkalmas a családkonzulensi pályán végzett feladatok önálló elvégzésére, továbbá rendelkezik a mentálhigiénés családkonzulens diploma megszerzéséhez szükséges elvárt tudással. A szakdolgozatnak kötelezően meg kell felelnie az Intézet által megfogalmazott tartalmi és formai követelményeknek.

A BTK Szociológia Intézete a következő rendelkezéseket hozza a mentálhigiénés családkonzulens MA szakdolgozati munkával kapcsolatban, mely szabályok tartalmazzák a

¹ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (1) (<https://btk.ppke.hu/tanulmányi-tájékoztatók/szabályzatok/Tanulmányi-és-Vizsgaszabályzat-egységes-szerkezetben-a-BTK-kiegészítő-rendelkezéseivel>)

² Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 17.§ (<https://btk.ppke.hu/tanulmányi-tájékoztatók/szabályzatok/Tanulmányi-és-Vizsgaszabályzat-egységes-szerkezetben-a-BTK-kiegészítő-rendelkezéseivel>)

TVSZ általános és a BTK kari kiegészítő rendelkezéseit is. Az alábbi szabályzat célja az, hogy tájékoztatást és segítséget adjon a szakdolgozattal kapcsolatos tennivalókról és előírásokról.

II. A SZAKDOLGOZATTAL KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

II.1. A szakdolgozat témája, a téma elfogadása és a benyújtása

A témaválasztás módja

A mentálhigiénés családkonzulens MA szak minden hallgatójának egy, a mentálhigiénés családkonzultáció tágan értelmezett témakörébe vágó, tudományos igényű szakdolgozatot (esettanulmányt) kell írnia. Szakdolgozati témaként családkonzultációs esetet a hallgató a mentálhigiénés családkonzultáció bármely alkalmazási (probléma) területéről választhat.

A téma (eset) kiválasztása a hallgató kötelező szakmai gyakorlatain végzett munkájához kapcsolódik, jellemzően a 3. féléves, őszi terepgyakorlatához és/vagy a harmadik, 4. féléves nagy gyakorlatához, melyek után már kellő szakmai tudással, módszertannal és segítői készségekkel, képességekkel lesz képes egy önálló esetmunkára. Adott tématerület feldolgozása egy önállóan vagy párban vezetett esetmunkában, konzultációs tevékenységben történik, mely munka a szakdolgozatban végig kísérhető.

Az Országos Tudományos Diákköri Konferencián fődíjat vagy első három helyezést nyert dolgozatot – ha az egyébként megfelel a szakdolgozatra előírt követelményeknek és az általános szabályok szerint benyújtásra került – a záróvizsga bizottság bírálata nélkül jeles minősítéssel szakdolgozatként elfogadhatja.³

A szakdolgozati témát (választott esethez kapcsolható problématerületet) és a dolgozat címét előzetesen engedélyeztetni kell a választott konzulens tanárral a *téma elfogadása* és a *szakdolgozati téma leadása (címbejelentés)* fejezetek alatt ismertetett módon. A diplomamunka megírásakor csak a családkonzultáció tágan értelmezett témakörébe vágó kérdés feldolgozására van lehetőség, kizárólag tudományos igényű, szakmai nyelvezettel megírt, megfelelő bibliográfiai hivatkozásokkal ellátott dolgozat nyújtható be szakdolgozatként.

A téma/eset elfogadása

A szakdolgozat konzulensének felkérése a hallgató saját feladata és felelőssége. Annak érdekében, hogy a témavezető fontolóra vehesse a javasolt eset befogadását, a hallgató kompetenciáját az esetre, a hallgatónak kötelező az oktatóval (vagy ha az oktató igényli előzetes koncepció beadásával) megbeszélni hogyan képzei el a családi problémakör esettanulmány

³ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (3)

szintű feldolgozását. Ennek értékelését követően a választott oktató eldönti, hogy vállalja-e a szakdolgozat kísérését, illetve javaslatokat tehet a dolgozat és az ahhoz kapcsolódó további lépések irányait illetően. A szakdolgozat végső témáját és címét (választott esethez kapcsolható problématerületét) minden hallgató az általa választott oktatóval folytatott beszélgetés után határozza meg.

A szakdolgozati téma leadása (címbejelentés)

A hallgatónak, aki a mintatanrendben előírt utolsó, 4. félévét követő nyári záróvizsga időszakban szeretné lezárni tanulmányait, a 3. félév elején (az első tanítási naptól legfeljebb október 15-ig)⁴ a témavezetővel való egyeztetés után rögzíteni kell a dolgozat címét (a választott esetéhez kapcsolható problématerület fényében), vagy amennyiben még nincs meg a saját konkrét családkonzultációs esete, akkor a szakdolgozat cím helyén az 'Esettanulmány' megnevezést, a Neptun erre szolgáló felületén a következőképpen:

a hallgató az új HWeben a Menü – „Tanulmányok – Szakdolgozat” menüponton a SZAKDOLGOZAT JELENTKEZÉS INDÍTÁSA gombbal indítja el a folyamatot. A téma elfogadását (és a témavezető tanár személyét) a webes felületen a témavezető tanár az „elfogadás” gombra kattintva igazolja. A témavezető elektronikus elfogadásra való felkérése a Hallgató felelőssége. Az érintett témavezető legkésőbb március 20., illetve október 20. napjáig köteles a Neptun rendszeren nyilatkozni a címbejelentés elfogadásáról vagy elutasításáról. A hallgató a jelentkezését az adott címbejelentési időszakon belül szabadon visszavonhatja vagy módosíthatja, azt követően azonban csak a Tanulmányi Bizottság engedélyével.⁵

II.2. A témavezető/konzulens tanár kiválasztása és feladatai, téma- és konzulensváltás

A témavezető/konzulens tanár kiválasztása

A hallgató az Egyetemmel munkaviszonyban álló (lehetőleg minősített) oktatók közül választhat magának témavezető tanárt. A hallgatónak továbbá lehetősége van arra – amennyiben témája indokolja –, hogy ún. külsős konzulens keressen magának, ezt azonban előzetesen engedélyeztetnie kell⁶ a szakfelelőssel.

⁴ A tanulmányok lezárása esetén a címbejelentési időszak minden félévben a szorgalmi időszak első napjától legkésőbb március 15-ig (őszi szemeszterben való végzés esetén), illetve a szorgalmi időszak első napjától legfeljebb október 15-ig (tavaszi szemeszterben való végzés esetén) tart. [Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 17.§ (2)]

⁵ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 17.§ (2)

⁶ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (6)

A felkért témavezetőnek jogában áll a hallgatót, illetve témáját visszautasítani. Ennek elsődleges indoka elsősorban arra vonatkozhat, ha az oktató véleménye szerint az Intézetben, illetve a Karon, vagy az Egyetemen van olyan más oktató/kutató személy, akinek szakmai kompetenciája a választott témában bizonyítottan nagyobb, illetve abban az esetben, ha a választott oktató szakdolgozati túlterheltsége nagy, továbbá a hallgató kompetenciája nincs meg adott esetmunkára.

Amennyiben a hallgató külföldi ösztöndíj alatt írja szakdolgozatát, a kiválasztott oktató dönthet úgy, hogy visszautasíthatja a hallgató szakdolgozati vezetését, amennyiben a konzulens igényli a személyes konzultációkat.

A témavezető feladata

A hallgató témavezetőjétől/konzulens tanárától felvilágosítást kaphat a konzulensi munkára vonatkozóan az esetvitelre és a családkonzulensi folyamat menetének megírására, az elolvasandó forrásmunkákra vonatkozóan, a diplomamunka tagolását és szerkesztését illetően, illetve a szakdolgozat felépítésére vonatkozóan. A témavezető emellett változtatásokat javasolhat a szakdolgozat tartalmára vonatkozóan, illetve jogában áll (és kötelessége) annak eldöntése, hogy a kész szakdolgozat beadható állapotban van-e, s kedvező döntés esetén a dolgozat leadását a Neptun rendszerben elektronikusan engedélyezi.⁷

Témavezető- és témaváltás

A hallgatónak jogában áll témavezetőt váltani és a témavezető is megválhat a hallgatótól, abban az esetben, ha bármelyik fél úgy érzi, hogy nem képesek együtt dolgozni, vagy időközben olyan más irányba terelődött a hallgató érdeklődése, mely más szakember segítségét igényli. Amennyiben a témavezető a szakdolgozat benyújtását megelőzően a témavezetésről bármely okból lemond, vagy a témavezetésre külső körülmény miatt nem képes (továbbiakban együtt: lemond) és a konzultációs tevékenységet a hallgatóval a lemondása előtt már megkezdte, úgy az adott szakdolgozati téma szerint illetékes oktatási szervezeti egység köteles a hallgató számára az adott téma/eset szempontjából megfelelő új témavezetőt ajánlani. Amennyiben a lemondott témavezető a hallgatóval konzultációs tevékenységet még nem folytatott, illetve a hallgató a felajánlott új témavezetővel nem kíván együtt dolgozni, és az adott téma szempontjából megfelelő témavezetőt nem tud választani az intézmény kínálatából, úgy köteles a témáját az általános szabályok szerint megváltoztatni, illetve új témát választani. Amennyiben

⁷ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (7)

a témavezető lemondása előtt a konzultációs tevékenységet már megkezdte, úgy a témabejelentés határidejének számítása szempontjából a hallgató eredeti témabejelentésének időpontja az irányadó, függetlenül attól, hogy esetlegesen új témabejelentésre kényszerül.⁸

A témavezetőváltáshoz minden esetben a leendő, új témavezető beleegyezése szükséges. Emellett a hallgatónak a váltásról kötelező írásban informálnia régi témavezetőjét és a tanszékvezetőt. Amennyiben a témavezető válik meg a szakdolgozójától, az oktatónak szintén írásban kell informálnia a hallgatót és a tanszékvezetőt. A témavezetőváltást a Neptun-rendszerben szintén rögzíteni kell, ez a hallgató felelősségi körébe tartozik.

Abban az esetben, ha a konzulenscsere témaváltoztatást is jelent, vagy a szakdolgozó témavezetője ugyan változatlan marad, de a hallgató új témát/esetet (választott esethez kapcsolható problématerületet) választ, a változást szintén át kell vezetni a Neptun rendszerben. A hallgató a téma/esetváltáskor köteles – az új (vagy régi) témavezetővel egyeztetve – új témájában/esetében pótolni azokat a munkákat, amelyek a váltás miatt szükségesek. A téma/esetváltásra csak ezeknek a munkáknak belátható pótlása fényében van lehetőség.

A téma/esetváltásra (és/vagy témavezető váltásra) való lehetőség utolsó időpontja: azon hallgatóknak, akik a mintatanrendben előírt utolsó, 4. tavaszi félévét követő nyári záróvizsga időszakban szeretnék lezárni tanulmányaikat, a 3. félévben, legkésőbb december 15-ig. Minden további időszakban végző hallgatók esetén az őszi szemeszterben legkésőbb május 15-e, tavaszi szemeszterben való végzés esetén legkésőbb december 15-e napjáig.

II.3. A szakdolgozat elkészítése

A téma elfogadását és nyilvántartásba vételét követően a hallgató és témavezetője elkezdí a közös munkát az általuk megbeszélt időintervallumban és a közösen előírt feladatok szerint. Ez hallgatóként más és más, ugyanakkor vannak bizonyos, minden hallgatóra nézve kötelező és általános munkálatok:

- A szakdolgozatírás folyamatában a hallgató köteles rendszeresen konzultálni témavezetőjével. A konzultáció formájáról (személyes és/vagy írásos) és intenzitásáról előzetesen egyeztetett a hallgató a konzulens tanárával, tekintettel a témavezető és a hallgató igényére.
- A konzultáció során a hallgató folyamatosan tájékoztatja a témavezetőt, hogy milyen munkákat végzett el, hol tart a diplomamunka készítésben, illetve milyen további

⁸ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (5)

segítségre, útmutatásra szorul. A konzulens tanár folyamatosan ellenőrzi az elvégzett munkákat, kiadja a feladatokat, illetve irányadást nyújt a hallgatónak munkája sikeres véghezviteléhez.

- Azok a hallgatók, akik külföldi ösztöndíj lehetőségeik miatt nem tudnak személyesen konzultálni témavezetőikkel, elektronikus úton tehetik ezt meg. Azonban számukra is előírás a követelmények teljesítése. Az ilyen szakdolgozati konzultációk előfeltétele, hogy a témavezető elfogadja előzetesen azt, hogy a hallgató szakdolgozatát külföldi tanulmányai alatt írja meg.
- Szakdolgozat a hallgatói jogviszony fennállásától függetlenül készíthető és benyújtható.⁹ A hallgatói jogviszonyon kívül készített szakdolgozat esetében a leadáskor hatályos TVSZ rendelkezései az irányadók.

II.4. A szakdolgozat beadása

A beadás feltételei

- 1) Szakdolgozatot csak az adhat be, aki meghatározott időben a Neptunban jelentkezett a szakdolgozati témára, és a témavezető azt – a jelentkezés elektronikus elfogadásával a Neptunban – visszaigazolta.¹⁰
- 2) A kész vagy majdnem kész szakdolgozatot a hallgató köteles eljuttatni témavezetőjének egy hónappal a végleges leadás előtt (vagyis április 15-i leadás esetén március 15-ig, november 15-i leadás esetén október 15-ig), hogy a témavezetőnek módja legyen a dolgozat áttanulmányozására. A konzulens ezt követően felhívja a szakdolgozatíró figyelmét a diplomamunka esetleges hibáira, hiányosságaira, azok kijavítása érdekében.
- 3) A benyújtás csak akkor érvényes, ha a hallgató dolgozata utolsó lapján nyilatkozik arról, hogy szakdolgozata kizárólagosan saját szellemi terméke, illetve elkészítéséhez csak az abban feltüntetett forrásokat és csak a feltüntetett mértékben használta, továbbá a dolgozatot korábban más szakdolgozatként nem nyújtotta be¹¹ (1. melléklet).

⁹ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (2)

¹⁰ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 17.§ (2)

¹¹ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (6)

A beadás módja

A szakdolgozatot fel kell tölteni a Neptun rendszerben a TVSZ által megadott időpontban. Ez az őszi szemeszterben záróvizsgázók számára november 15-e, tavaszi szemeszterben végzők számára április 15-e a határidő.¹²

Ugyanakkor a Szociológiai Intézetben kérjük a szakdolgozat egy nyomtatott, fűzött/spirálozott példányának benyújtását az intézeti titkárságra (az oktatásszervezőnek leadva), a szakdolgozat feltöltését követően 14 munkanapon belül. Ezt a nyomtatott dokumentumot a hallgató a szakdolgozat védelme napján visszakapja.

A szakdolgozat feltöltése a Neptun rendszerben

A szakdolgozatot PDF formátumban kell feltölteni.¹³ A feltöltendő fájl nevének tartalmaznia kell a hallgató nevét, a kar kódját és a témavezető nevét. Pl: Teszt Elek, BTK, Dr. Oktató Péter. Elérési útvonala: *Menü – Tanulmányok – Szakdolgozat/Szakdolgozat feltöltése* gomb megnyomása után meg kell adni a szakdolgozat címét, majd a *Fájl feltöltése* gombbal kiválasztani a megfelelő állományt a saját gépről. A *Fájlok mentése* gomb után visszajelző üzenet jelzi, ha a feltöltés sikeres volt. Ha van feltöltött szakdolgozat, a *Szakdolgozat megtekintése* gomb aktívvá válik és megtekinthető a dokumentum. Hallgatói webről nem törölhető a feltöltött szakdolgozat.

A benyújtott szakdolgozat elfogadását a témavezető tanár a Neptuban a *Végleges beadás támogatás* mezőben bejelöléssel igazolja.¹⁴ A hallgatónak a leadás előtt egy hónappal le kell adnia dolgozatának 90%-os formáját témavezetőjének, ha a hallgató a visszakapott dolgozatát a kapott instrukcióknak megfelelően nem javítja, a bírálóknak jogában áll a dolgozatot elégtelenre minősíteni.

¹² Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 17.§ (4)

¹³ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (8)

¹⁴ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (7)

II.5. A szakdolgozat bírálata

Csak a témavezető által elfogadott (és az elfogadást a Neptun rendszerben rögzített) szakdolgozatot lehet bírálatra kiadni.¹⁵

Általános elvárások a beadott szakdolgozattal kapcsolatban

- Tudományos igényű, önálló vagy konzulens­társsal történő esetvégezést bemutató esettanulmányt, az esethez kapcsolható konkrét elméleti háttérrel és megfelelő bibliográfiai adatokkal ellátott dolgozatot fogadunk el a mentálhigiénés családkonzultáció bármely alkalmazási területének témaköréből.
- A szakdolgozatnak tükröznie kell a hallgató széleskörű szakirodalmi tájékozottságát, családkonzultációs módszertani ismereteit és annak végzéséhez szükséges készségeit.
- A szakdolgozatnak bizonyítania kell a hallgató szakmai nyelvezetben való tájékozottságát, annak használatát.
- A jelöletlen hivatkozások súlyos etikai vétségnek minősülnek, ezért a plágium vétségébe eső dolgozat automatikusan elégtelen osztályzatot kap, új szakdolgozat elkészítésére utasítjuk.
- A szakdolgozat megírásakor kötelező a Szociológiai Intézet által megkövetelt stílusjegyek, formai követelmények, forráshivatkozási előírások alkalmazása és betartása. Ezek elhagyása, vagy megváltoztatása súlyos formai hibának minősül, amely végső esetben a szakdolgozat leadásának megtagadását vonhatja maga után.
- A jelöletlen forráshasználat etikai vétségnek minősül, ezért a plágium vétségébe eső dolgozat automatikusan elégtelen osztályzatot kap, a hallgatót új szakdolgozat elkészítésére utasítjuk.
- Amennyiben bebizonyosodik, hogy a hallgató nem saját esetét nyújtotta be szakdolgozati munkának, vagy nem az ő munkájának részleteit írta meg az esettanulmányában (hanem társkonzulensét), magatartása úgyszintén etikai vétségnek minősül, így automatikusan elégtelen osztályzatot kap, a hallgatót új szakdolgozat elkészítésére utasítjuk.

¹⁵ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (7)

A bíráló személy és feladatai

A benyújtott szakdolgozat értékelésére a téma szerint illetékes tanszékvezető két bírálót kér fel. A szakdolgozat bírálatát mester képzésben egy a Karral munkaviszonyban álló oktató, továbbá egy a Karral munkaviszonyban nem álló személy végzi.¹⁶ Mester képzésben a szakdolgozat jegye a két bíráló által adott érdemjegyek átlaga egész számra kerekítve azzal a megkötéssel, hogy amennyiben bármelyik bírálat eredménye elégtelen, úgy a szakdolgozat minősítése átlagszámítás nélkül elégtelen.¹⁷ (Ha a bírálók által javasolt jegyek között két jegy, vagy annál nagyobb eltérés van, abban az esetben a szalfelelős egy harmadik személy bírálatát kérheti.)

A bíráló köteles a tanszék által megadott időpontig eljuttatni az intézeti titkárságra a dolgozat szöveges és ötfokozatú számszerű értékelését (a szempontokat lásd a 2. mellékletben), illetve a bírálatához mellékelni a dolgozathoz kapcsolódó – a hallgató által az államvizsga során megválaszolandó – minimum egy szakmai kérdést. A bírálók véleményüket írásban juttatják el a Kar által kijelölt szervezeti egységhez, a védés időpontját egy héttel megelőzően.¹⁸ A szakdolgozat minősítése ötfokozatú rendszerben történik.¹⁹

Intézeti feladatok

A bírálatokat a tanszéki titkárságon gyűjtik össze. A hallgató a záróvizsga időszak megkezdése előtt minimum egy héttel elektronikusan megkapja dolgozata minősítését a záróvizsgán megválaszolandó kérdéssel együtt.

A szakdolgozat-bírálat minősítésének Neptun rendszeren történő rögzítéséről a titkárság gondoskodik a záróvizsga időszak első napjáig.²⁰ Az elégtelennél jobb minőségű szakdolgozat elektronikus formában történő megőrzéséről az illetékes kari könyvtár gondoskodik.²¹ A hallgató – indokolt esetben – legkésőbb a szakdolgozat benyújtásig írásban kérelmezheti a szakdolgozat titkos kezelését. A szakdolgozat a könyvtárban korlátozás nélkül megtekinthető – kivéve, ha a hallgató kérelme alapján titkosítva lett.²²

¹⁶ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 17.§ (6)

¹⁷ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 17.§ (9)

¹⁸ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (9)

¹⁹ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (10)

²⁰ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 17.§ (8)

²¹ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (14)

²² Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (15) (16)

A dolgozat értékelése, a minősítés szempontjai

A témaválasztás

- az esetválasztás szempontjai, szakmai- és tudományos kidolgozottsága
- az esetválasztás kapcsolódási mélysége a családkonzulensi munkához

A felhasznált szakirodalom

- elméleti anyaghoz [a választott esetben megnyilvánuló problémakör(ök)] kapcsolódó irodalom, forrásanyag terjedelme, aktualitása, újszerűsége
- az irodalom, forrásanyag feldolgozottsága
- a szakirodalomnak az esetmunka folyamatához és eredményeihez való adaptálása
- a hivatkozási szabályok betartása.

A kidolgozás színvonala

- a dolgozat címének összhangja a tartalommal
- az esetbemutatásnak a megfelelő módszertannal (esettanulmány) való kivitelezése
- az esetmunka kereteinek kidolgozottsága
- a végzett családkonzultációs munkának, üléseken törtéteknek érthető és követhető bemutatása
- a családkonzultációs tevékenység (esetkonceptualizálás, esetvezetés, intervenciók, reflexió) szakmai értékelése
- az esethez kapcsolódó problémakör/nehézség/elakadás elméleti háttérének tudományos igényű bemutatása
- az esethez kapcsolódó segítői folyamat szakmai háttérének tudományos igényű bemutatása (felhasznált elméleti modellek, iskolák, kivitelezett módszerek és eszközök)
- a témakidolgozás felépítése, fókuszáltsága, lényegi elemek kiemelése, koherencia
- a dolgozat egységes, összefüggő, logikus szerkesztése
- a szerző érvelése, gondolatmenete
- a konzultációs folyamat bemutatására javasolt szempontok követése²³ és kidolgozottságának mélysége, minősége
- társkonzultáció esetén a szakdolgozat írója saját munkájának követhető elkülönítése
- önálló eredmények – a szerző önálló gondolatainak, következtetéseinek megalapozottsága

²³ Lásd III. fejezet

- szakmai nyelvezet használata és szakszerű használata
- a folyamatra, illet a hallgatónak saját magára történő önreflexiójának kiterjesztettsége és minősége.

Továbbá kiemelt bírálati szempont a formai követelményeknek való megfelelés

- a dolgozat külalakja, kivitelezése, stílusa, a hivatkozások, tartalomjegyzék, bibliográfia, függelék, genogram/ecomap stb. milyensége.

Ha a szakdolgozat értékelése elégtelen, a hallgató nem bocsátható záróvizsgára és új (módosított/javított) szakdolgozatot kell benyújtania.²⁴ Ez új címbejelentésnek minősül, még ha azonos címen készíti is új szakdolgozatát. Alapesetben az egyszer már elutasított szakdolgozati esetet nem lehet még egyszer beadni. Az elutasítás indoklása alapján azonban a szakfelelős a hallgató írásos kérelme alapján mérlegelheti, hogy a szakdolgozat beadása történhet-e azonos esettel (lásd pl. formai hibák miatt elutasított dolgozatnál, tartalmi és szakmai hiányosságoknál erre nincs lehetőség). Az új szakdolgozat elkészítésére már hallgatói jogviszonyon kívül kerül sor. Ebben az esetben a szakdolgozattal kapcsolatos teendőket a Kar külön szabályozza. Az a hallgató, akinek szakdolgozati minősítése elégtelen, leghamarabb a következő záróvizsga időszakban jelentkezhet védésre.

A dolgozat védeése

A szakdolgozat megvédésére a záróvizsga keretein belül kerül sor.²⁵ A záróvizsga-bizottság minimum 3 tagból áll, amelynek elnöke és legalább még két tagja van, mely egyik tag nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az Egyetemmel, vagy az Egyetem másik szakjának oktatója.²⁶ A záróvizsgán jelen lehet a hallgató szakdolgozatának témavezetője a szakdolgozatvéde idejére.²⁷

A hallgató bemutatja saját konzulensi munkájának folyamatát a dolgozata esetéül szolgáló párral/családdal, röviden részletezi eljárási módszereit, a használt családkonzultációs modelleket, módszereket, eszközöket és a főbb eredményeit. A véde részeként a hallgató szóban reagál a dolgozata bírálójának korábban megírt észrevételére/kritikájára, felel a rögzített kérdésre, továbbá válaszol a bizottság tagjai részéről érkező kérdésekre.

²⁴ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (11)

²⁵ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ (12)

²⁶ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 41.§ (4)

²⁷ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 41.§ (4)

A védés során a záróvizsga bizottság meggyőződik a szakdolgozat eredetiségéről, a hallgató szakdolgozat témakörében való tájékozottságáról, valamint arról, hogy a szakdolgozatban kifejtett nézeteit, munkafolyamatát és eredményeit meg tudja-e védeni a bizottság előtt. Kitüntetetten figyel a párral/családdal végzett saját munka etikai-, szakmai- és módszertani hátterére.

A védés során értékelendő szempontok

- az eset témakörében (problémakörében) való elméleti tájékozottság
- az eset témakörében (problémakörében) való gyakorlati/módszertani tájékozottság
- a végzett családkonzultációs munkának érthető és követhető szóbeli bemutatása
- a társkonzultációban végzett munkában a saját rész elkülönített bemutatása
- a feltárt adatok és eredmények kezelésének biztonsága
- eligazodás a forrásmunkákban, olvasottság
- a feltett kérdésekre adott válaszok minősége
- a tévedések felismerése és korrigálása
- a szakdolgozat bemutatásának színvonala (a jelölt logikája, stílusa, kifejezőkészsége, különös tekintettel a szaknyelv használatára).

A szakdolgozat védése a záróvizsga része, melyre a hallgató önálló jegyet kap. A szakdolgozat védésének minősítése ötfokozatú skálán történik.

A záróvizsga végső jegye: a szakdolgozat érdemjegye, a szakdolgozat védésére kapott érdemjegy és a záróvizsga tétel(ek)re kapott érdemjegyek átlaga egész számra kerekítve.

III. AZ ESETTANULMÁNY ELKÉSZÍTÉSÉNEK ELVÁRÁSAI

ESETTANULMÁNY

A segítői folyamatban saját munkával vagy párban végzett, a tereptanár szakmai felügyelete alatt végigvitt eset tudományos szintű elemzése, a folyamatban tárgyalt eset elméleti összefüggéseinek értelmezésével és magyarázatával együtt, továbbá szakmai és személyes önreflexióval.

„Az esettanulmány az eset tudományos elemzése, amely kiegészíti, tudományos tartalommal tölti meg az esetleírást. Az esettanulmány nemcsak az esetről, hanem a segítő szakemberről is szól: tapasztalatairól szakmai tudásáról, gyakorlat ismereteiről, sikereiről, kudarcairól, és az ezekből levont konzekvenciákról. Az esettanulmányok általában már lezárt esetek elemzéséről szólnak, melyben a probléma megoldási folyamat feltárásán túl az esettanulmány készítője összegzi a szerző vagy esetmunkát vezető saját szakmai tapasztalatait és reflexióit.” (Rostáné Riez, 2019)

Általános előírások (az esettanulmány alapja)

Egy adott probléma(mák) feldolgozása egy önállóan²⁸ vagy párban (kitüntetetten javasolt) vezetett családkonzultációs tevékenységben, mely munka a szakdolgozatban végig kísérhető. A segítő munka alapja család- vagy párkonzultáció.²⁹ Az egyéni konzultációs folyamat nem lehet esetmunka alap. A párban történő konzultációban a hallgató konzultációs társa lehet a csoporttársa vagy más szakmai együttműködő. Ugyanazt az esetet két együtt dolgozó hallgató nem adhatja be sem azonos záróvizsgaidőszakban, sem később, erre csak egyiküknek van lehetősége, közös megegyezésük alapján. Nem javasolva, de külön írásos kérelemmel és méltánylandó indokkal társkonkultáns lehet a hallgató tereptanára (engedélyt a szakfelelősnek kell címezni, akinek mérlegelési jogköre van ebben, az engedély megadása nem automatikus). A párban történő esetmunka esetén jól láthatóan elkülönítve legyen megjelenítve a hallgató saját, önálló tevékenysége, kinek szakmai tevékenysége döntő hányadát kell képezze a folyamatban elvégzett munkának.

Az esetmunka alapja a hallgató szakmai terepgyakorlatához kötött, tereptanára által kísért, továbbá az egyetemi gyakorlat kísérő szeminárium(ok)ba bevitt és szakmai megbeszélés/szupervízió tárgyává tett eset lehet. Elvárt keretek: minimum 6 ülésszám, a

²⁸ Indokolt esetben, a témavezető elfogadása alapján

²⁹ Család/pár lásd továbbiakban kliens

hallgató közreműködésével indult, egy darab segítői folyamat. Az eset lezárása a szakdolgozat benyújtása előtt követelmény.

Kitüntetetten nem ajánlott vizsgaesetnek pszichiátriai betegek vagy súlyos pszichoszomatikus betegségben szenvedők családjával való munka, továbbá súlyos mentális betegséggel rendelkező családok/párok, még abban az esetben sem, ha a konzulens társunk ehhez, megfelelő végzettséggel bír (pszichiáter szakorvos vagy klinikai szakpszichológus), vagy ilyen szakemberekkel való együttműködésben dolgozhatunk.

Az esettanulmány szerkezete és tartalma:

- *Címlap (fedőlap)*³⁰
- *Tartalomjegyzék*
- *Rezümé*
- *Bevezető*
 - A hallgató (és társának) szakmai szempontból való bemutatása: a hallgató végzettsége, hol dolgozott/dolgozik családokkal/párokkal, kivel dolgozott együtt az eseten (annak bemutatása), hány család-párkonzultációs folyamatban vett eddig részt.
 - A Co-konzultáns szerepének bemutatása a folyamatban. Az együttműködés leírása.
 - Az esetválasztás szakmai és személyes indoklása.
 - Több oldalról az esetben hozott probléma/jelenség bemutatása szakirodalmi háttérrel és szakmai, tudományos megalapozottsággal.
- *A kliens, az eset és a segítő folyamat kereteinek bemutatása*
 - A családkonzulensi munka helyszínének bemutatása.
 - Az esetmunka kereteinek bemutatása (hol, kivel, mikor, hány ülés, kik voltak jelen, kezdete és vége stb.).
 - Együttműködő szakmai szereplők, team bemutatása.
 - Az eset hogyan került hozzá. Hogyan került kapcsolatba a kliensekkel (kapcsolatfelvétel).
 - A kliens pozíciója (kötelezett, küldő, önkéntes) és ennek részletei.
 - Az esetleges előzetes dokumentált előzmények áttekintése.
 - (Ha van) a küldő véleménye, általa beazonosított probléma(mák) pontos leírása.
 - A kezdeti vizsgálati/megismerési eljárások ismertetése. Használt módszerek és eszközök.
 - A kliens motivációja, esetleges ellenállással való munka.
 - A történettel szorosan összefüggő egyéb adatok leírása.
 - Rendszerszemléletű „null hipotézis” felállítása.
 - A tervezett beavatkozó lépések, adekvátan a hipotézishez.

³⁰ Lásd 3. melléklet

- *A segítő munka folyamatának bemutatása*
 - Első találkozás, első interjú részletes bemutatása: lépések a kapcsolatépítés és szövetség kialakításáért; a korábbi ismert és a segítő folyamatban szerzett adatok által a kliensek leírása: objektív adatok és szubjektív megélések; a konzultáció indikációs szempontjai család (pár) szemszögéből, illetve ugyanez a hallgató oldaláról; cél és szerződéskötés folyamatának és eredményeinek bemutatása.
 - A kapcsolatok és kapcsolati működés felmérése: a kapcsolati dinamikák, a családtagok közötti viszonyok, a családtagok és konzulens(ek) közötti viszony bemutatása.
 - A probléma megfogalmazása kapcsolati nyelven és rendszerszemléletben.
 - A konkrét családhoz (párhoz) kapcsolva a probléma/jelenség bemutatása szakirodalmi háttérrel és szakmai, tudományos megalapozottsággal. A jelenlegi helyzet bemutatása.
 - Rendszerszemléletű hipotézisek alakulása a teljes folyamatban (a hipotézisek hogyan kapcsolódnak a konzultációs tervhez, illetve a használt elméleti modellekhez, gyakorlati eszközökhöz).
 - Az esetmunkában használt iskolák, stratégiák, modellek, technikák, módszerek és eszközök szakirodalmi háttérrel és tudományos megalapozottsággal történő összefoglaló részletes leírása, használatuk indoklása (miért ezt választotta), továbbá alkalmazásuk eredményességének vagy hatástalanságának szakmai összegzése.
 - Az esetvitelhez szükséges készségek, képességek és háttér-tudás szakirodalmi háttérrel és tudományos megalapozottsággal történő részletes leírása.
 - A konzulensi folyamat bemutatása: probléma feltárási- és megoldási folyamat részletes bemutatása, a beavatkozási folyamatok ismertetése – segítő folyamat szakmai szempontú rövid ülésrészletezője (mi történt az üléseken).
 - A genogram³¹ felvétele és feldolgozása, az eredmények bemutatása (a múlt és jelen összekapcsolása).
 - Egy kiemelt ülés részletes bemutatása (intervenciókkal és szereplőként jól elkülöníthető párbeszédekkel, akár szó szerinti idézetekkel). A kiemelt ülés a hallgató által szakmai szempontból kitüntetetten fontos ülésnek tekintett, ami a folyamatba valami fordulatot, megértést, felismerést, változást stb. hozott be. A kiemelt ülés során a hallgatónak képes kell lennie bemutatni saját reflexióit a történésekre, illetve saját emberi és szakmai működésére.
 - Szupervíziós folyamat bemutatása: az eset szupervíziós kereteinek (kivel, hányszor, hol, mikor, milyen formában stb.), a hallgató kérdéseinek, továbbá a kapott válaszoknak/észrevételeknek bemutatása;

³¹ Mellékletben a genogram ábrája

eredményei felhasználása (technikai, módszertani, önreflexív stb.), és értékelése a segítői folyamat tükrében. Szupervízor munkát végző személy lehet: kikutatott javasolt és a dolgozat bírálatában előny a család-konzultációban/családterápiában jártas, végzett szupervízor; továbbá az esetet kísérő, mentoráló tereptanár; a gyakorlat kísérő szeminárium vezetője; vagy más kompetens szakmai személy(ek); formái lehet: egyéni, csoportos, team, peer, oktatási szupervízió.

- A lezárás módja és körülményei.
- Kliens visszajelzései, reflexiói az esetmunka folyamatára.
- *Hallgatói önreflexív összegzése a segítő folyamatra és eredményeire, a maga szerepére*
 - A változás folyamatának bemutatása. Az esetmunka eredményeinek/ esetleges eredménytelenségének értékelése (kliens és a segítő szempontjából).
 - Az eredmények megszilárdításának, fenntartásának stratégiái.
 - Szakmai következtetések levonása az esetre vonatkozóan; a család (pár) segítői folyamatban való jelenlétére és munkájukra, szerepükre a változásban; illetve a hallgató jelenlétére, munkájára és a változáshoz hozzájáruló szerepére; továbbá együttműködésükre.
 - A segítő szubjektív reflexiója a családra (párra), a közös munka nehézségeire és eredményeire.
 - Az esetmunkát vezető szakmai és emberi önreflexiója: sikerek, kudarcok, sajátélmény, áttételek/megérintődések és a rájuk való reakciók, szakmai és emberi dilemmák, fejlődés.
 - Egyéb, az esetmunkával összefüggő reflexió, tanulság, megjegyzés.
- *Kiegészítő oldalak*
 - Bibliográfia, melléklet (kötelező genogram), plágiumnyilatkozat, KOPI plágiumkeresés eredményét igazoló link.
 - Részletes genogram: minimum három, saját gyermek esetén négy generációra kiterjesztett, nevekkal, évszámokkal, az eset szempontjából fontos objektív adatokkal, és a kapcsolati minőségek bemutatásával. A genogram a hallgató által készített, nem a kliens munkája. A genogram ne az ülésen készített formában, hanem szerkesztett, jól átlátható változatban kerüljön beadásra. Család-konzultációban kiindulási pont az index páciens családfája, illetve párkapcsolati konzultációban a pár mindkét tagjának családfája.
- *Tartalmi terjedelem*
 - legalább 35.000 és legfeljebb 53.000 karakter szóköz nélkül (min. 15, max. 23 oldal (címlap, tartalomjegyzék, melléklet, bibliográfia, plágiumnyilatkozat, KOPI plágiumkeresés eredményét igazoló link nélkül).
- *Szakmai nyelvezet*
 - Az egész dolgozatban elvárt a család-konzultáció szakmai nyelvezetének használata, a tudományos igényű prezentációs stílus.

- *Etikai előírás*
 - Az esettanulmányban a kliensek személyes jogainak védelme, valamint az adatvédelem érdekében nem azonosíthatóak be az esetben szereplő kliensek semmilyen formában.³² A kliensek védelmének és titkosításának következetessége az egész dolgozatban elvárt (gyakori hiba, hogy a dolgozatban néhol az eredeti nevek vagy más beazonosítást lehetővé tevő adatok bukkannak fel).

IV. A SZAKDOLGOZAT KÖTELEZŐ FORMAI KÖVETELMÉNYEI

A szakdolgozat megírásakor kötelező az Intézet által megkövetelt stílusjegyek alkalmazása és betartása. A stílusjegyek elhagyása, vagy megváltoztatása súlyos formai hibának minősül, amely végső esetben a szakdolgozat leadásának megtagadását vonhatja maga után.

IV.1. A szakdolgozat megírásakor elvárt írásmód

- Times New Roman betűtípus (Microsoft Word szövegszerkesztő ajánlott)
- 12-es betűnagyság
- Másfeles sortávolság
- Sorkizárás
- Alsó, felső, jobb oldali margó 2,5 cm; bal oldali margó (a kötés miatt) 3 cm
- A lábjegyzetben: a betűnagyság 10-es; betűtípus Times New Roman; sorköz szimpla, sorkizárt
- A nyomtatott szövegrészek, amennyiben könyv formában nézünk rá az elkészült dolgozatra, a jobb oldalon helyezkedjenek el (egy oldalra gépelünk)
- A belső címoldalt kivéve (ahol nincs oldalszám) az oldalak számozásának folyamatosnak kell lennie az egész dolgozatban, beleértve a bibliográfiát, a mellékletet és egyéb tartozékokat. A számozás így a tartalomjegyzékkel kezdődik. Bekötéskor a külső borító és a belső címlap között célszerű és esztétikus egy vastagabb üres fehér lapot hagyni. Az oldalszámozás a lapok jobb alsó sarkában kap helyet.

IV.2. A dolgozat címlapja³³

- A címlap bal oldalának tetején – a dolgozat benyújtási helyének teljes megnevezése (rövidítések mellőzését kérjük, szimpla sortáv)

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

³² Ebben a Magyar Családterápiás Egyesület Etikai kódexe irányadó. További részletekben a témavezetővel való konzultáció segít

³³ Lásd 4. melléklet.

Szociológiai Intézet

Mentálhigiénés családkonzulens MA

- A címlap közepén – ESETTANULMÁNY, alá a dolgozat címe (az eset témájának függvényében)
- A cím alatt (néhány sortávot kihagyva) a lap bal oldalán – a témavezető neve, alatta beosztása, vagy a külsős konzulens neve, alatta beosztása/vagy témába vágó foglalkozása (szimpla sortáv)

pl.: *Témavezető tanár*

Dr. Oktató András

Egyetemi tanár

- A cím alatt (néhány sortávot kihagyva), a lap jobb oldalán szerepel a dolgozat készítőjének neve, alatta szakja/szakpárja (szimpla sortáv)

pl.: *A szakdolgozat készítője*

Hallgató Petra

Mentálhigiénés családkonzulens MA (levelező)

- A lap alján, középen szerepel a beadás helye, ideje

pl.: Budapest, 2026

V. A SZAKDOLGOZATTAL KAPCSOLATOS SPECIÁLIS TUDNIVALÓK

V.1. A szakdolgozat tartalmi elemei

Kíváncsi a dolgozat megfelelő tagolása (fejezetek, alfejezetek, esetleg al-alfejezetek), amelyeknek összhangban kell állniuk a dolgozat terjedelmével, valamint egymásra épülő, logikus struktúrában kell követniük egymást. Egy jól összeállított, a fejezeteket és alfejezeteket külön feltüntető tartalomjegyzék kellően tükrözi a szakdolgozat strukturális felépítését. A szakdolgozat tartalmi elemei függenek a választott témától és az esetvezetés során kihangsúlyozott részekről.

A tartalomjegyzékben és dolgozatban az alábbiakban bemutatott elemeknek kell szerepelnie.

Kötelező elemek:

- absztrakt [tartalmazza a dolgozat rövid tartalmi összefoglalóját (legfeljebb 200 szó) és a dolgozatrészekhez kapcsolódó, a szakdolgozó által megadott min. 5 kulcsszót]
- bevezetés [a hallgató (és társának) szakmai szempontból való bemutatkozása; az esetválasztás szakmai és személyes indoklása; az esetben tárgyalt téma

(problémakör) jelentőségének több szempontú és szakirodalmi háttérrel való indoklása] (lásd III. fejezet)

- fő tartalmi/szakmai rész (a családkonzulensi munka folyamatának bemutatása, lásd III. fejezet)
- összegzés (lásd III. fejezet)
- irodalomjegyzék (a szakdolgozatban valóban felhasznált és hivatkozott szakirodalom, valamint más jellegű források tételes és alfabetikus felsorolása, a Szociológiai Intézet által előírt formai követelményeknek megfelelően)³⁴
- melléklet (kötelezően előírt a genogram, lehetőség az ecomap, továbbá más, a segítő folyamatban használt non-verbális technikák eredményei – pl. rajz, gyurmahasználat stb. képi dokumentálása)
- záradék/nyilatkozat (a szakdolgozat benyújtásával a hallgató visszavonhatatlanul kijelenti, hogy a szakdolgozat kizárólagosan saját szellemi terméke, valamint elkészítéséhez csak az abban feltüntetett forrásokat és csak a feltüntetett mértékben használta, továbbá a dolgozatot korábban más szakdolgozatként nem nyújtotta be³⁵)
- KOPI plágiumkeresés eredményét igazoló link.

V.2. A szakdolgozat formai felépítése, tagolása

A szakdolgozat mindig a megfelelő formátumú címoldallal (lásd 3. melléklet) és az azt követő (új lapon) *tartalomjegyzékkel* (a fő és alfejezetek római és arab számozással: [pl.: I., I.1., I.2., I.2.1. jelölve]) kezdődik, a szakdolgozat *tartalmi részének kifejtésével* folytatódik (követve a tartalomjegyzékben szereplő címeket és fejezetszámozásokat), majd új oldalakon a felhasznált művek *bibliográfiájával, melléklettel, plágiumnyilatkozattal és KOPI plágiumkeresés eredményét igazoló link megadásával* végződik.

V.3. A dolgozat terjedelme

A szakdolgozat terjedelme legalább 35.000 és legfeljebb 53.000 karakter szóköz nélkül (a megadott oldal keretek alapján – lásd IV.1. – ez 15-23 oldalnak felel meg: címlap,

³⁴ [http://btk.ppke.hu/karunkrol/intezetek-tanszekek/szociologiai-intezet/szakdolgozat és államvizsga/hivatkozási segédlet](http://btk.ppke.hu/karunkrol/intezetek-tanszekek/szociologiai-intezet/szakdolgozat-es-allamvizsga/hivatkozasai)

³⁵ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 17.§ ([https://btk.ppke.hu/tanulmányi tájékoztatók/szabályzatok/Tanulmányi és Vizsgaszabályzat egységes szerkezetben a BTK kiegészítő rendelkezéseivel](https://btk.ppke.hu/tanulmanyi-tajekoztatok/szabalyzatok/Tanulmanyi-es-Vizsgaszabalyzat-egysages-szerkezetben-a-BTK-kiegeszito-rendelkezesivel))

tartalomjegyzék, bibliográfia, melléklet, plágiumnyilatkozat és KOPI plágiumkeresés eredménye nélkül).³⁶ Egyoldalas nyomtatást kérünk.

V.4. Hivatkozások és felhasznált irodalom

A szakdolgozatban felhasznált forrásokat (beleértve a mesterséges intelligenciával generált szöveget) mindig világosan fel kell tüntetni. A plagizálás szigorú büntetést von maga után, amely lehet az érintett szakdolgozat elfogadásának elutasítása, vagy annak későbbi alkalomra való halasztása a kívánt változtatásokkal, vagy egy egészen új dolgozat megkövetelése, valamint fegyelmi eljárás. Súlyosabb esetekben a plagizálásnak büntetőjogi következményei is lehetnek.

A szakdolgozat hivatkozásában követelmény, hogy az Intézetben elvárt stílust kövesse.

A szakdolgozat hivatkozási rendszerét a Hivatkozási segédletben egyetemistáknak című segédanyagban ismertetett módon.³⁷ Eszerint a nemzetközi gyakorlatban alkalmazott APA stílus előírásainak megfelelően kell elkészíteni szövegközi hivatkozásokat és a dolgozat végén elhelyezett irodalomjegyzéket (*bibliográfia*), utóbbi a dolgozat készítése során felhasznált forrásokat sorakoztatja fel a szerzők vezetékneve szerinti ABC sorrendben. A hivatkozáshoz és a bibliográfia elkészítéséhez részletes útmutató az Intézet honlapján található.³⁸

Általános rendelkezések

A szövegközi hivatkozásokat a vonatkozó szövegrészben zárójelben, a szerző vezetéknevével és a megjelenés évszámával, konkrét adatra vagy gondolatra való utaláskor oldalszámmal (is) kell jelölni, amelyeket vesszővel kell egymástól elválasztani. Például: (Kelemen, 2020, 23.o.). Ha kettő szerzője van a hivatkozott tudományos műnek, akkor mindkettőjük vezetéknevét fel kell tüntetni, ezeket egymástól „&” jellel elválasztva. Például: (Kiss & Nagy, 2023). Három- vagy többszerzős mű esetében az első szerző vezetékneve után az „et al.” megjegyzést alkalmazzuk. Például: (Pasqualoni et al., 2024).

A bibliográfiában az összes szerző vezetéknevét és keresztnévének feltüntetését is javasoljuk, majd ezután következik a mű címe és a megjelenés adatai (a megjelenés évszáma, a folyóirat

³⁶ A megadott karakter- vagy oldalszámokat nem lehet meghaladni, a befogadás feltétele.

³⁷ <http://btk.ppke.hu/karunkrol/intezetek-tanszek/szociologiai-intezet/szakdolgozat-es-allamvizsga/hivatkozas-segedlet>

³⁸ <http://btk.ppke.hu/karunkrol/intezetek-tanszek/szociologiai-intezet/szakdolgozat-es-allamvizsga/hivatkozas-segedlet>

vagy könyv címe, a kötet, vagy lapszám jelölése, az oldalszám, és ha rendelkezésre áll, akkor a DOI azonosító).³⁹

V.5. Melléklet

A mellékletet a kiegészítő, a szakdolgozat szempontjából releváns információk elhelyezésére használjuk, amelyek alátámasztják vagy kiegészítik a dolgozat főszövegében foglaltakat és a szövegben való elhelyezésük nem kifejezetten szükségszerű. A melléklet fejezetben kerül sor a családi genogram elhelyezésére (kötelező elem), továbbá lehetőség van az ecomap rögzítésére, illetve a segítő folyamatban használt módszerek és eszközök használatával keletkezett eredmények képi bemutatására.

V.6. Jegyzetek

- A jegyzetek az adott lap aljára kerülnek (lábjegyzet), nem a tanulmány végére összegyűjtve.
- A lábjegyzetek alapvetően magyarázatok céljára szolgálnak, a főszöveghez megjegyzéseket, kiegészítéseket fűznek.
- A lábjegyzeteket 1-gyel kezdődően arab számokkal folyamatosan számozzuk.
- A lábjegyzetben: betűnagyság 10-es; betűtípus Times New Roman; simla sorköz, sorkizárt.
- A jegyzet (lábjegyzet) nem használandó forrás vagy idézetek hivatkozására, ugyanakkor kivételes esetben lábjegyzetbe kerülhet, ha a hivatkozás annyira hosszú és összetett, hogy gátolná a főszöveg áttekinthetőségét (lásd pl. internetes forrás).

Egyéb nyelvi és formai előírások esetén a témavezető útmutatása érvényes.⁴⁰

³⁹ Részletesen: <http://btk.ppke.hu/karunkrol/intezetek-tanszekek/szociologiai-intezet/szakdolgozat> és államvizsga/hivatkozási segédlet

⁴⁰ A szakdolgozati útmutatóban nem szabályozott további kérdésekben lásd: Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 40.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 17.§ (https://btk.ppke.hu/tanulmányi_tájékoztatók/szabályzatok/Tanulmányi_és_Vizsgaszabályzat_egységes_szerkezetben_a_BTK_kiegészítő_rendekezeivel)

VI. ZÁRÓVIZSGA

A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése. A záróvizsga célja, hogy a szak által előírt képzési idő befejeztével, a szükséges tárgyak és kreditpontok teljesítésével, a képzést lezáró vizsga segítségével bemutassa a hallgató, hogy a szakot záró előírt ismereteket és készségeket elsajátította, arról tanúságot tud adni.

Általános szabályok

- Záróvizsgára az jelentkezhet, aki a) végbizonyítvánnyal rendelkezik, és b) szakdolgozatát érvényesen benyújtotta, továbbá c) az Egyetem felé ki nem egyenlített fizetési kötelezettsége nem áll fenn.⁴¹
- A záróvizsga a végbizonyítvány megszerzését követő vizsgaidőszakban a hallgatói jogviszony keretében, majd a hallgatói jogviszony megszűnésétől számított öt éven belül, bármelyik vizsgaidőszakban, az érvényes képzési követelmények szerint letehető.⁴²
- A záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell letenni, amelynek elnöke és legalább még két tagja van, mely egyik tag nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az Egyetemmel, vagy az Egyetem másik szakjának oktatója.⁴³ A záróvizsgán jelen lehet a hallgató szakdolgozatának témavezetője a szakdolgozatvédelem idejére.⁴⁴
- Záróvizsga adott záróvizsga-időszakban legfeljebb egyszer kísérelhető meg. Elégtelennél jobb minőségű záróvizsga eredménye nem módosítható.⁴⁵
- Záróvizsgára a hallgató írásban jelentkezhet a Tanulmányi Osztályon az adott záróvizsga időszakot megelőzően legkésőbb december 1. napjáig, illetve május 1. napjáig.⁴⁶

A záróvizsga részei

- Szóbeli vizsga az előzetesen közzétett témakörökből.
- Szakdolgozat szóbeli megvédése.

⁴¹ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 41.§ (2)

⁴² Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 41.§ (3)

⁴³ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 41.§ (4)

⁴⁴ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 41.§ (4)

⁴⁵ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 41.§ (6)

⁴⁶ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 41.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 18.§ (3)

Szóbeli vizsga az előzetesen közzétett témakörökből

- A szakmafókuszú szóbeli vizsga anyagát a mesterképzés 4 féléves anyagából állítják össze a szak oktatói, kitüntetetten a mentálhigiénés családkonzulens szakma elméleti-, módszertani-, etikai hátterére, valamint a professzionális családkonzulensi munka folyamatára. A vizsga részét képezi a szakmában használatos szaknyelv (terminus technicus) ismeretének bizonyítása.
- A záróvizsgán számonkérhető témaköröket az adott záróvizsga időszakot megelőzően legkésőbb október 15. napjáig, illetve március 15. napjáig kell közzétenni a kari honlapon.⁴⁷
- A szóbeli szakmafókuszú vizsga minősítése ötfokozatú skálán történik.

A szakdolgozat védése

- A hallgató bemutatja saját konzulensi munkájának folyamatát a dolgozata esetéül szolgáló párral/családdal, röviden részletezi eljárási módszereit, a használt családkonzultációs modelleket, módszereket, eszközöket és a főbb eredményeit. A védés részeként a hallgató szóban reagál dolgozata bírálójának korábban megírt észrevételére/kritikájára, felel a rögzített kérdésére, továbbá válaszol a bizottság tagjai részéről érkező kérdésekre.
- A védés során a záróvizsga bizottság meggyőződik a szakdolgozat eredetiségéről, a hallgató szakdolgozat témakörében való tájékozottságáról, valamint arról hogy a szakdolgozatban kifejtett nézeteit és eredményeit meg tudja-e védeni a bizottság előtt. Kitüntetetten figyel a párral/családdal végzett saját munka etikai-, szakmai- és módszertani hátterére.
- A szakdolgozat védésének minősítése ötfokozatú skálán történik.

A védés során értékelendő szempontok

- Az eset témakörében (problémakörében) való elméleti tájékozottság.
- Az eset témakörében (problémakörében) való gyakorlati/módszertani tájékozottság.
- A végzett családkonzultációs munkának érthető és követhető szóbeli bemutatása.
- A társkonkultációban végzett munkában a saját rész elkülönített bemutatása.
- A feltárt adatok és eredmények kezelésének biztonsága.
- Eligazodás a forrásmunkákban, olvasottság.
- A feltett kérdésekre adott válaszok minősége.
- A tévedések felismerése és korrigálása.

⁴⁷ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 41.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 18.§ (2)

- A szakdolgozat bemutatásának színvonala (a jelölt logikája, stílusa, kifejezőkészsége, különös tekintettel a szaknyelv használatára).

A záróvizsga minősítése

- A szakdolgozat minősítésének, a szakdolgozat védés minősítésének, továbbá a szóbeli részvizsgák jegyei minősítéseinek az átlaga egész számra kerekítve azzal a megkötéssel, hogy amennyiben bármelyik részminősítés elégtelen, úgy a záróvizsga minősítése is elégtelen.⁴⁸
- Amennyiben a záróvizsga minősítése elégtelen, de a hallgató a záróvizsga valamely részén elégtelennél jobb minősítést szerzett, úgy a későbbi záróvizsga kísérlet alkalmával csak az elégtelen minősítésű részeket kell megismételni.⁴⁹

⁴⁸ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 41.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 18.§ (4)

⁴⁹ Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat 41.§ és BTK Kari kiegészítő rendelkezések 18.§ (5)

VII. A SZAKDOLGOZATÍRÁS FOLYAMATÁBRÁJA

LÉPÉSEK	TEENDŐK	DOKUMENTUMOK	HATÁRIDŐK
<i>Témaválasztás</i>	A szakdolgozati tématerület (eset) kiválasztása. Rövid tématerv készítés a problémakör kidolgozáshoz kapcsolódóan.	<i>Szakdolgozati témajelentkezés (címbelijentés)</i> elektronikusan a Neptunban.	Október 15. (tavaszi szemeszterre), március 15. (ősz szemeszterre).
<i>Konzulens felkérése</i>	A hallgató feladata. A konzulens a hallgató témájában jártas személy. Fontos, hogy a témához válasszunk konzulens és ne fordítva. Konzulens elsősorban a Tanszék, az Intézet vagy a Kar oktatója lehet.		
<i>Szakdolgozat megírása</i>	Szakdolgozati konzultációkon való részvétel. A hallgató a témavezető segítségével megírja dolgozatát.	<i>Szakdolgozat részfejezetei.</i>	A konzulenssel egyeztetett periodizáció szerint.
<i>Szakdolgozat leadása</i>	A szakdolgozatot 1 füzet példányban kell leadni az intézeti titkárságra, és feltölteni elektronikusan a Neptun rendszeren keresztül.	<i>Elektronikus jóváhagyás a témavezető által.</i>	Április 15. (nyári védés esetén) és november 15. (téli védés esetén).
<i>Szakdolgozat védése</i>	A védésre a záróvizsga részeként kerül sor max. 15 percen. A hallgató bemutatja dolgozata legfontosabb eredményeit, válaszol a bírálók észrevételeire és a feltett kérdésekre, továbbá a bizottság esetleges kérdéseire.	<i>Szakdolgozati bírálati lap</i> (2. melléklet), amely tartalmazza a min. egy megválaszolandó kérdést.	A záróvizsga időszakban a Tanszék jelöli ki.

VIII. GYAKRAN ISMÉTELTE KÉRDÉSEK A SZAKDOLGOZATTAL KAPCSOLATBAN

1. *Kötelező szakdolgozatot benyújtanom, ahhoz, hogy záróvizsgázhassak?*

Igen, a hallgató köteles szakdolgozatot benyújtani és azt megvédeni. A szakdolgozat leadása a záróvizsgára bocsátás előfeltétele.

2. *Milyen témát választhatok szakdolgozati témának?*

Szakdolgozati témaként családkonzultációs esetet a hallgató a mentálhigiénés családkonzultáció bármely alkalmazási (probléma) területéről választhat. Adott probléma(mák) feldolgozása egy önállóan (vagy párban) vezetett konzultációs tevékenységben történik, mely esetmunka a szakdolgozatban végig kísérhető.

3. *Kit kérhetek fel konzulensnek?*

Konzulensnek alapesetben a szakon, és/vagy az Intézetben dolgozó, elsősorban minősített oktatók kérhetők fel. Különös esetekben felkérhető a Kar más oktatója, vagy engedéllyel más (külsős) szakember is konzulensnek.

4. *Visszautasíthatja a választott konzulens a témámat?*

Igen, de azt meg kell indokolnia (pl. más intézeti munkatárs szakértője a témának, vagy az oktató túlterhelt).

5. *Hová és hogyan és meddig kell leadnom a választott témámat?*

A szakdolgozati címbejelentőt a konzulenssel való egyeztetést követően a Neptunban kell rögzíteni a félév első szorgalmi napja és október 15 (tavaszi szemeszterhez köthető végzés), illetve március 15. (ősz szemeszterhez köthető végzés) között.

6. *Válthatok témavezetőt, ha nem vagyunk képesek együtt dolgozni?*

Igen, a hallgató és a témavezető egyaránt felmondhatja az együttműködést. A témavezető váltásáról a hallgatónak feltétlenül értesítenie kell korábbi konzulensét és gondoskodnia kell új konzulens választásáról.

7. *Kötelező a konzultációkon való részvétel?*

Igen, a témavezetővel egyeztetett formában és intenzitással.

8. *Ha nem tudok személyesen részt venni a konzultáción, megoldható elektronikusan (pl. Skype, telefon, Messenger, email)?*

Igen, amennyiben a személyes jelenlét hiánya elfogadható okból történik (pl. külföldi tanulmányok, betegség), és ehhez a témavezető előzetesen hozzájárul.

9. *Milyen terjedelmű legyen a szakdolgozatom?*

A szakdolgozat terjedelme legalább 15, legfeljebb 23 oldal (címlap, tartalomjegyzék, bibliográfia, melléklet, plágiumnyilatkozat és KOPI plágiumkeresés eredményét igazoló link nélkül).

10. *Meg kell mutatnom a konzulensnek a dolgozatot a leadást megelőzően?*

Igen, a bemutatás kötelező. A konzulens kéri a kész, vagy majdnem kész dolgozat leadás előtti bemutatását (egy hónappal annak leadása előtt). Amennyiben a konzulens súlyos tartalmi, vagy formai hiányosságokkal találkozik, megtagadhatja a leadáshoz szükséges hozzájárulást.

11. *Hová és hogyan kell leadnom az elkészült szakdolgozatot?*

Az elkészült szakdolgozatot a Szociológiai Intézet titkárságán egy fűzött példányban kell leadni, illetve elektronikusan is fel kell tölteni a Neptun rendszeren keresztül.

12. *Meddig kell leadnom az elkészült szakdolgozatot?*

Nyári védés esetén a szakdolgozat leadási határideje április 15, téli védés esetén a határidő november 15, de a témavezetőnek egy hónappal korábban már be kell mutatni a kész vagy majdnem kész dolgozatot, hogy esetleges javításai javaslatait megtehesse.

13. *Ki fogja elbírálni a szakdolgozatomat?*

A szakdolgozat bírálója a Karral munkaviszonyban álló oktató, továbbá egy, a Karral munkaviszonyban nem álló személy.

14. *Hol és hogyan történik a szakdolgozat védése?*

A szakdolgozat védésére a záróvizsgán kerül sor. A védés maximum 10-15 percet vesz igénybe, amelynek során a hallgató beszámol a bizottságnak a dolgozat legfontosabb eredményeiről, válaszol a bíráló által korábban írásban feltett kérdésére és a Záróvizsga Bizottsági esetleges további kérdéseire.

IX. MELLÉKLET (SEGÍTŐ DOKUMENTÁCIÓS FORMÁK)

1. melléklet

Nyilatkozat szakdolgozat szerzőség szabályainak betartásáról

Alulírott..... (Netpun kód:.....)

jelen nyilatkozat aláírásával kijelentem, hogy a

..... című szakdolgozatomat magam készítettem, azt sem más műhelymunka kurzusra, sem szakdolgozatként, sem ezen, sem más egyetemen és szakon, sem én sem más be nem adta értékelésre.

Mindezek alapján jelen dolgozat önálló munkám, annak elkészítésekor betartottam a szerzői jogról szóló 1999. LXXVI törvény szabályait, valamint az egyetem által előírt, a dolgozat készítésére vonatkozó szabályokat, különösen a hivatkozások és idézések tekintetében.

Fentiekén kívül kijelentem, hogy az önállóságra vonatkozóan, a dolgozat készítése közben konzulensem nem tévesztettem meg.

Budapest,

.....

Név

2. melléklet

Szakedolgozati bírálat
(Mentálhigiénés családkonzulens MA képzés)

A dolgozat készítőjének neve:

Szakja és tagozata: Mentálhigiénés családkonzulens mesterszak, levelező

A dolgozat pontos címe:.....

A témavezető neve, beosztása:.....

A bíráló tanár neve, beosztása:.....

Bírálati szempontok	Pontszám (0-tól 5-ig) (0=értékelhetetlen, 5=kiválóan kidolgozott/kivitelezett)
1. <i>A szakdolgozat teljessége</i> a vizsgált eset feldolgozottságának és bemutatásának mélysége; az egyes fejezet/alfejezetrészek kidolgozottsága; a folyamat leírására javasolt szempontok megjelenésének teljessége. Az elméleti anyaghoz [a választott esetben megnyilvánuló problémakör(ök)höz] kapcsolódó irodalom, forrásanyag terjedelme, aktualitása, újszerűsége.	
2. <i>Mennyire tudta a hallgató szakszerűen, pontosan és megalapozottan visszaadni:</i> ▪ a segítői folyamatot az ülések sorozatának leírásával ▪ önmaga munkáját, elkülönítve a társkonzultációban ▪ a használt iskolákat, modelleket, technikákat, eszközöket, kitüntetetten a célként megfogalmazott szerződésre és a hipotézisekre ▪ a családkonzultáció szakmai nyelvezetét.	
3. <i>A kötelező elemek megjelenítésének kidolgozottsága, mélysége és minősége</i> A folyamat szereplőinek és kereteinek bemutatása, első interjú, kiemelt ülés, genogram értelmezés, szupervíziós folyamat.	
4. <i>A hallgató (ön)reflexív összegzése</i> a segítő folyamatra és eredményeire, a maga szerepére, a változásokra (átláthatóság, megalapozottság és kidolgozottság). Az eredmények feldolgozásának színvonala és az elemzés kivitelezése, a szakmai összegzés tudományos igényessége.	
5. <i>A szakdolgozat kivitelezése</i> Stílus, nyelvhelyesség, hivatkozás/forráskezelés előírásainak megfelelés; bibliográfia színvonala, melléklet minősége.	
összes pont:	

25-22 pont jeles (5)

21-18 pont jó (4)

17-14 pont közepes (3)

13-10 pont elégséges (2)

9-0 pont elégtelen (1)

Amennyiben a hallgató valamelyik értékelendő szempontra 0-t kapott, automatikusan elégtelen szakdolgozata osztályzata!

A hallgató által megválaszolendő kérdés

A szakdolgozat értékelése:

..... (betűvel) (számmal)

Budapest,
dátum

.....
A témavezető aláírása

3. *melléklet*

A szakdolgozat belső borítóján szükséges adatok az előírt formai követelmények szerint, egy elképzelt szakdolgozat példáján.

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar
Szociológiai Intézet
MENTÁLHIGIÉNÉS CSALÁDKONZULENS MA

ESETTANULMÁNY

AZ ADHD SŰRŰJÉBEN

Konzulens tanár:
Dr. Oktató András
Egyetemi tanár

Készítette:
Hallgató Petra
Mentálhigiénés családkonzulens MA
(levelező)

Budapest, 2026